

KOMISIJAS LĒMUMS

(2006. gada 14. novembris),

ar kuru koncentrāciju atzīst par saderīgu ar kopējo tirgu un EEZ līguma darbību

(Lieta Nr. COMP/M.4180 – *Gaz de France/Suez*)

(izziņots ar dokumenta numuru K(2006) 5419)

(Autentisks ir tikai teksts franču valodā)

(2007/194/EK)

Komisija 2006. gada 14. novembrī pieņēma lēmumu apvienošanās lietā saskaņā ar Padomes 2004. gada 20. janvāra Regulu (EK) Nr. 139/2004 par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju ⁽¹⁾, un jo īpaši minētās regulas 8. panta 2. punktu. Pilns lēmuma nekonfidencialās versijas teksts lietas autentiskajā valodā atrodams Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_fr.html

A. PUSES

(1) GDF ir enerģētikas grupa, kas aptver visus gāzes apgādes ķēdes posmus un ar to saistītos enerģētikas pakalpojumus un darbojas dabasgāzes izpētes, ieguves, transporta, uzglabāšanas, sadales un pārdošanas jomās galvenokārt Francijā, kā arī Beļģijā, Vācijā, Apvienotajā Karalistē, Luksemburgā, Ungārijā un Spānijā. Beļģijā *Gaz de France* kopā ar *Centrica* pieder kontrolpakete SPE ⁽²⁾, kas darbojas Beļģijas elektroenerģijas un dabasgāzes tirgos un sniedz pakalpojumus enerģētikas jomā.

(2) Suez grupa darbojas komunālās saimniecības un pakalpojumu jomā. Grupas darbība ir organizēta četrās nodalās divās darbības jomās, proti, enerģētikā un vidē. Galvenās Suez grupas struktūras, kas darbojas enerģētikas jomā, ir *Electrabel* (elektroenerģija un gāze), *Distrigaz* (gāze), *Fluxys* (gāzes transportēšana un uzglabāšana), *Elyo* (kas 2006. gada janvārī kļuva par *Suez Energy Services*), *Fabricom*, *GTI*, *Axima* un *Tractebel Engineering* enerģētikas pakalpojumu jomā. Saskaņā ar pušu sniegto informāciju *Suez Energie Europe* pieder mazākuma daļa 27,5 % apmērā uzņēmumā *Elia*, kas pārvalda elektroenerģijas pārvades tīklu Beļģijā.

B. DARĪJUMS

(3) Ar paziņoto darījumu GDF pārņems Suez, kas beigs pastāvēt kā juridiska persona. Priekšlikumu par apvienošanās iesniegs apstiprināšanai ar kvalificētu balsu vairākumu abu grupu ārkārtas pilnsapulcēs, un tā sakarā nebūs nepieciešams izsludināt publisko piedāvājumu iegādāties Suez akcijas. Abu grupu administratīvās padomes jau ir apstiprinājušas apvienošanos – 2006. gada 25.

februārī to izdarīja Suez, bet 2006. gada 26. februārī – GDF. Tā notiks ar akciju apmaiņu viens pret vienu.

(4) Minēto darījumu var veikt vienīgi tad, ja Francijas parlaments izdara grozījumus 2004. gada 9. augusta likumā, lai samazinātu valsts daļu GDF kapitālā līdz mazāk nekā 50 %.

(5) Nemot vērā iepriekš minēto, paziņotais darījums ir koncentrācija Apvienošanās Regulas (EK) Nr. 139/2004 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

C. KONKURENCES ANALĪZE

1. Koncentrācijas izraisītās konkurences problēmas

(6) Komisija savā lēmumā pauž viedokli, ka koncentrācija ievērojami kaitētu efektīvai konkurencei četrās nozarēs: gāzes nozarē Beļģijā, gāzes nozarē Francijā, elektroenerģijas nozarē Beļģijā un siltumapgādes tīklos Francijā.

Gāzes nozare Beļģijā

(7) Attiecībā uz gāzes nozari Beļģijā būtiskus šķēršļus efektīvai konkurencei konstatēja šādos H gāzes un/vai L gāzes piegādes tirgos (kas noteikti valsts mērogā):

— starpniekizplatītājiem (t. i., “intercommunales”, “piegādātājiem, kas nodrošina padevi”, piemēram, *ECS (Electrabel Customer Solutions)*) un jaunpienācējiem gāzes piegādes tirgū Beļģijā, piemēram, *Essent* un *Nuon*,

⁽¹⁾ OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.

⁽²⁾ GDF un *Centrica* katrai pieder 50 % akciju kontrolakciju sabiedrībā, kas 2005. gadā iegādājās 51 % SPE akciju. Tās kopā kontrolē SPE. Agrākajiem SPE īpašniekiem – *ALG* un *Publilum* – ar citas kontrolakciju sabiedrības starpniecību pieder 49 % SPE akciju, taču tie uzņēmumu nekontrolē.

- lielajiem rūpnieciskajiem patērētājiem,
- mazajiem rūpnieciskajiem un komerciālajiem patērētājiem,
- privātiem patērētājiem; lēmumā nav precizēts, vai ģeogrāfiskie tirgi ir valsts līmenī vai šaurākā nozīmē (trīs reģioni, Brisele, Flandrija un Valonija, kas izmanto dažādus liberalizācijas grafikus),
- ar gāzi darbināmām spēkstacijām.

Visos šajos tirgos pusēm būtu ļoti lielas apvienotās tirgus daļas un tām būtu dominējošs stāvoklis.

- (8) Apvienošanās likvidētu vēsturiskā operatora reālāko konkurentu. Turklāt neviens cits uzņēmums nespētu radīt tāda paša līmeņa konkurences pretsvaru *GDF*. Var uzskatīt, ka *GDF* būtisko tirgus daļu izpausme ir virkne īpašu priekšrocību, kādas bauda *GDF* un kādas tikpat lielā mērā nepiemīt nevienam jaunam konkurentam. Piemēram, *GDF* ir vēsturiskais operators lielā kaimiņvalstī, kam pieejams liels un diversificēts gāzes piedāvājuma portfelis, ieskaitot sašķidrināto dabasgāzi, *GDF* ir prioritāra piekļuve H gāzes krājumiem Beļģijā, tam pieder L gāzes krātuve Francijā netālu no Beļģijas robežas, tas ir līdzīpašnieks noteiktiem gāzes cauruļvadiem, kas iet caur Beļģiju, un īsteno kopīgu kontroli pār noteiktām iekļuves vietām un līdz ar to jaudas rezervēšanu noteiktās iekļuves vietās. Piemēram, attiecībā uz L gāzi, jauni konkurenti Beļģijas tirgū, piemēram, *Nuon* un *Essent*, var iepirkt gāzi tikai no *Suez* un *GDF*, kam ir ilgtermiņa līgumi ar [...] (*), kas aptver visu [...] * eksportu uz Beļģiju un Franciju.
- (9) Visbeidzot lēmumā uzsvērts, ka pastāv lieli šķēršļi ienākšanai tirgū, kas pastiprina ar iepriekš aprakstīto tirgus daļu pievienošanu radīto horizontālo ietekmi. Šie šķēršļi ir saistīti ar piekļuvi gāzei (apvienošanās darījumā iesaistītajām pusēm ir piekļuve lielākajai daļai Beļģijā importētās gāzes un tām ir gandrīz visi ilgtermiņa importa līgumi), piekļuvi infrastruktūrai (tai skaitā pušu kontroli pār tīkla operatoru *Fluxys*, tranzīta tīklu pārvaldību, ko veic *Distrigaz*, nepieciešamu iekļuves jaudu, tīklu pārslogojumu), piekļuvi sašķidrinātai dabasgāzei (vienīgo Beļģijas termināli, kas atrodas Zēbrigē, pārvalda *Suez* meitasuzņēmums *Fluxys LNG*), piekļuvi H gāzes krātuvei Beļģijā (*GDF* piederošā Francijas krātuve ir labākais alternatīvais risinājums ārpus

Beļģijas), kvalitātes specifikācijām un likviditātes trūkumu terminālim Zēbrigē. Kaut arī liela daļa šo šķēršļu pastāvēja jau pirms apvienošanās, vairākus no tiem šāds darījums pastiprina (piemēram, gāzes vadu īpašumtiesības, kā arī jaudas un krājumu rezervēšanu).

Gāzes nozare Francijā

- (10) Attiecībā uz gāzes nozari Francijā vērā ņemtie ģeogrāfiskie tirgi balstās uz valsts sadalījumu piecās līdzsvarojošās zonās – ziemeļu, rietumu, austrumu, dienvidu un dienvidrietumu; pēdējās minētās zonas galveno transporta tīklu pārvalda *Total Infrastructure Gaz France (TIGF)*, kas ir 100 % *Total* meitasuzņēmums, bet pārējās četrās zonās – *GDF Réseau transport (GRT gaz)*, kas ir 100 % *GDF* meitasuzņēmums. Saskaņā ar tirgus apsekojumu šīm piecām līdzsvarojošajām zonām raksturīgi atšķirīgi konkurences nosacījumi, kā to īpaši labi parāda esošie sastrēgumi starp dažādām zonām.

- (11) Nemot vērā šo ģeogrāfisko apakšsadalījumu piecās zonās, lēmumā konstatēti būtiski šķēršļi efektīvai konkurencei šādos tirgos:

- H gāzes piegādes tirgos lielajiem patērētājiem, kas ir izmantojuši savas tiesības izvēlēties piegādātāju ziemeļu, austrumu, rietumu un dienvidu zonās, kā arī attiecībā uz L gāzi ziemeļu zonā,
- H gāzes piegādes tirgos mazajiem patērētājiem, kas ir izmantojuši savas tiesības izvēlēties piegādātāju visās piecās zonās, kā arī attiecībā uz L gāzi ziemeļu zonā,
- H gāzes piegādes tirgos vietējiem izplatītājiem, kas ir izmantojuši savas tiesības izvēlēties piegādātāju ziemeļu un austrumu zonās, kā arī attiecībā uz L gāzi ziemeļu zonā,
- H gāzes piegādes tirgos privātiem patērētājiem, sākot no 2007. gada 1. jūlija, visās piecās ģeogrāfiskajās zonās, kā arī attiecībā uz L gāzi ziemeļu zonā; šie tirgi vēl joprojām noteiktu mēnešu skaitu ir potenciāli, tomēr jaunas struktūras izveidošanās rezultātā, *Suez* ⁽¹⁾ beidzot pastāvēt kā *GDF* konkurentam, būtu apgrūtināta citu potenciālo konkurentu rašanās un tādējādi palielinātos jau tāpat lieli šķēršļi ienākšanai šajā tirgū,

(*) Atsevišķas šā dokumenta daļas ir izņemtas, lai netiktu publicēta konfidenciāla informācija; tās aizstātas ar daudzpunkti kvadrātiem un atzīmētas ar zvaigznīti.

⁽¹⁾ *Suez* grupa ir nostiprinājusi savu stāvokli attiecībā uz lielajiem gāzes piegādes rūpnieciskajiem klientiem (caur *Distrigaz*), un tā jau ir nodibinājusi kontaktus ar vairākiem miljoniem privāto patērētāju kā ūdens piegādātājs Francijā (caur *Lyonnaise des Eaux*), kas to padara par vienu no *GDF* reālākajiem konkurentiem pēc tam, kad 2007. gada 1. jūlijā tiks atvērts privāto patērētāju tirgus.

— H gāzes piegādes tirgos ar gāzi darbināmām spēkstacijām ziemeļu un austrumu zonās, kā arī attiecībā uz L gāzi ziemeļu zonā. Šie tirgi saglabā potenciālu⁽¹⁾, tomēr attiecībā uz priekšlikumiem uzsākt šādu staciju darbību tuvāko gadu laikā šāda darījuma rezultātā tiktu likvidēts GDF reālākais konkurents.

GDF ir dominējošs stāvoklis visos šajos tirgos. Visos gadījumos Suez (*Distrigaz*) aiziešana no tirgus stiprina dominējošo dalībnieku, likvidējot vienu no reālākajiem un spēcīgākajiem konkurentiem.

(12) Tāpat kā Beļģijas gadījumā lēmumā izskaidrots, kā būtiskie šķēršļi ienākšanai tirgū attiecībā uz piekļuvi gāzei un infrastruktūrai pastiprina apvienošanās horizontālo ietekmi. Attiecībā uz piekļuvi gāzei apvienošanās darījumā iesaistītajām pusēm ir piekļuve lielākajai daļai Francijā importētās gāzes, un tām ir gandrīz visi ilgtermiņa importa līgumi. Attiecībā uz gāzes infrastruktūru tā gandrīz visa (izņemot dienvidrietumu zonu, kur tās īpašnieks un pārvaldītājs ir *Total*) pieder GDF vai nu tieši, vai ar tā 100 % meitasuzņēmuma GRT *gaz* starpniecību.

Elektroenerģijas nozare Beļģijā

(13) Lēmumā konstatēti būtiski šķēršļi efektīvai konkurencei šādos tirgos:

— Beļģijas valsts mēroga elektroenerģijas ražošanas un vairumtirdzniecības tirgū: apvienošanās ietvaros Beļģijas vēsturiskais piegādātājs *Electrabel* (*Suez*) pārņem savu nozīmīgāko konkurentu, kura spēkstacijas atrodas piedāvājuma līknes vidējā un augšējā sektorā⁽²⁾; tas vēl vairāk stiprina apvienotās struktūras spējas noteikt cenas Beļģijas elektroenerģijas vairumtirgū,

— valsts papildpakalpojumu un elektroenerģijas jaudas līdzsvarošanas tirgū, kurā koncentrācija apvieno abus vienīgos lielākās pakalpojumu daļas sniedzējus pārvades tīkla operatoram *Elia*,

— valsts elektroenerģijas piegādes tirgū lielajiem rūpnieciskajiem un komerciālajiem patērētājiem (> 70 kV), kurā bez *Electrabel* (*Suez*) pašlaik darbojas vēl tikai RWE un EDF (*SPE* (*GDF*) nesen uzsāka darbību); šajā tirgū dominējošo stāvokli, kādā pašlaik ir *Electrabel* (*Suez*), stiprina tas, ka tiek likvidēts viens no diviem vienīgajiem reālajiem konkurentiem (*SPE* (*GDF*) un EDF),

⁽¹⁾ Laikā, kad tika pieņemts šis lēmums, GDF ekspluatēja Francijā vienīgo ar gāzi darbināmo spēkstaciju un piegādāja tai nepieciešamo gāzi.

⁽²⁾ Konkurences tirgū elektroenerģijas cenas nosaka spēkstacija, kas konkrētajā brīdī elektroenerģiju ražo ar augstākajām robežizmaksām, t. i., ražotājs, kas atrodas piedāvājuma līknes (elektroenerģijas nozarē bieži dēvētas par *merit curve*) augšgalā.

— valsts elektroenerģijas piegādes tirgū mazajiem rūpnieciskajiem un komerciālajiem patērētājiem (< 70 kV), kurā *SPE* (*GDF*) tirgus daļa stiprina Suez jau tāpat dominējošo stāvokli,

— elektroenerģijas piegādē privātiem patērētājiem, kas var izvēlēties piegādātāju, – šajā tirgū puses patur un nostiprina savu dominējošo stāvokli, pamatojoties uz attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus dalījumu gan reģionālajā, gan valsts līmenī.

(14) Līdztekus apvienošanās horizontālajai ietekmei lēmumā tiek konstatēta virkne šāda darījuma vertikālu ietekmju, kas nostiprina Suez dominējošo stāvokli Beļģijas elektroenerģijas tirgū.

(15) Tā kā gāze ir izejviela elektroenerģijas ražošanā, lēmumā tiek konstatēta pušu spēja un ieinteresētība paaugstināt gāzes cenu, jo īpaši elastīgās piegādes cenu ar gāzi darbināmām spēkstacijām.

(16) Lēmumā turklāt uzsvērts, ka puses būs sīki informētas par svarīgāko cenas elementu konkurentu ar gāzi darbināmās spēkstacijās un līdz ar to – par to cenu un ražošanas politiku.

(17) Tā kā puses ir galvenās papildpakalpojumu un elektroenerģijas jaudas līdzsvarošanas nodrošinātājas uzņēmumam *ELIA*, lēmumā konstatēta pušu spēja un ieinteresētība paaugstināt papildpakalpojumu un elektroenerģijas jaudas līdzsvarošanas cenas konkurentiem.

(18) Ceturtā problēma vertikālā plānā, kas izklāstīta lēmumā, ir tā, ka tiek likvidēts vienīgais Suez konkurents, kas pašlaik spēj sniegt dubultpiedāvājumu (gāze + elektroenerģija) mazajiem uzņēmumiem un privātiem patērētājiem.

(19) Lēmumā izskaidrots, kādēļ būtiski šķēršļi ienākšanai tirgū attiecībā uz i) piekļuvi elektroenerģijas ražošanas jaudām, ii) zaļajiem un kombinētas siltuma – elektroenerģijas ražošanas sertifikātiem, iii) elektroenerģijas tirdzniecības nelikviditāti un iv) piekļuvi pārvades un sadales infrastruktūrai pastiprina koncentrācijas horizontālo ietekmi.

Siltumapgādes tīkli Francijā

(20) Starp dažādiem “ar enerģiju saistītiem pakalpojumiem”, ko sniedz abas puses, šis darījums rada konkurences problēmas vienā tirgū: tas ir valsts līmenī noteiktais tirgus sabiedriskā pakalpojuma deleģēšanai Francijas komunālās apkures (“siltumapgādes tīkla”) jomā.

- (21) Ilgtermiņa līgumus (no 12 līdz 24 gadiem) par siltumapgādes tīklu pārvaldību slēdz attiecīgās pašvaldības, izmantojot piedāvājumu konkursus, kuros praktiski piedalās vienīgi nedaudzi specializēti Francijas uzņēmumi. Tie ir šādi piegādātāji: *Dalkia* (*Veolia* grupa), *SES-Elyo* (*Suez* grupa), *Soccram* (*Thion* grupa) un *Cogac* (*Cofathec-Coriance*, *GDF* grupa). *Cogac* (*GDF* grupa) pieder ievērojama akciju daļa uzņēmumā *Soccram* (*Thion* grupa) un iespējams minētā uzņēmuma kopīgā kontrole.
- (22) Pēc apvienošanās puses būs tirgus lielākie dalībnieki. Darījuma rezultātā tiks likvidēts *Cogac* (*GDF* grupa), kam tirgū bijusi "savrupnieka" loma, tādējādi izraisot koordinācijas trūkumu tirgū.
- (23) Turklāt *GDF* dominējošā gāzes piegādātāja stāvoklis attiecībā uz visiem konkursa par Francijas siltumapgādes tīkla pārvaldību dalībniekiem ir vēl papildu faktors, kas samazina konkurences spiedienu šajā tirgū.

2. Pušu piedāvātās saistības

- (24) Lai novērstu Komisijas norādītās konkurences problēmas, puses 2006. gada 20. septembrī iesniedza savas saistības.
- (25) Komisijas uzrunāto tirgus dalībnieku atbildes liecināja, ka lielais vairākums no tiem uzskata, ka šīs saistības ir nepietiekamas, lai atrisinātu tās konkurences problēmas, ko rada paziņotais darījums.
- (26) Pēc tam, kad Komisija paziņoja pusēm, kādi bija apspriešanās ar tirgus dalībniekiem rezultāti, puses 2006. gada 13. oktobrī izdarīja grozījumus saistībās.

2006. gada 13. oktobrī iesniegto saistību saturs

- (27) Pušu iesniegtajās saistībās ir pieci galvenie elementi:
- *Suez* grupas akciju daļas uzņēmumā *Distrigaz* pārdošana. Līdz ar to apvienotā struktūra var lūgt *Distrigaz* piegādāt gāzi tās spēkstacijā un ECS klientu vajadzībām. Tomēr šīs piegādes apjomi būs ierobežoti un laika gaitā tiks samazināti, tā kā attiecīgo līgumu ilgums par lielāko daļu attiecīgo apjomu ir [...] * gadi (skaitot no *Distrigaz* akciju pārdošanas dienas),
 - *Gaz de France* piederošo 25,5 % *SPE* akciju pārdošana,
 - pušu atsacīšanās no jebkādas kontroles – *de facto* un *de jure* – pār *Fluxys SA*, kas pēc savas darbības reorganizācijas būs vienīgais operators visai regulētās gāzes infrastruktūrai Beļģijā (transporta/transzīta tīkliem,

krātuvēm, sašķidrinātās dabasgāzes terminālim Zēbrigē). Līdz ar to *Fluxys SA*, ko puses nevarēs kontrolēt, būs ekskluzīvs lēmumu pieņēmējs par globālām ieguldījumu programmām attiecībā uz regulēto gāzes infrastruktūru,

- virkne papildu pasākumu attiecībā uz gāzes infrastruktūru Beļģijā un Francijā,
- *Cofathec Coriance*, kā arī *Cofathec Service* siltumapgādes tīklu akciju pārdošana, izņemot *Cofathec Coriance* piederošās daļas *Climespace* un *SESAS*.

Komisijas veiktais saistību novērtējums

- (28) Pamatojoties uz tās informācijas izvērtējumu, kas jau iegūta apsekojuma ietvaros, konkrēti, rezultātiem, kas iegūti no iepriekšējās apspriešanās ar tirgus dalībniekiem, Komisija uzskata, ka pušu 2006. gada 13. oktobrī ierosinātās grozītās saistības tai ļāvušas, nerīkojot atkārtotu tirgus dalībnieku apspriešanos, skaidri noteikt, ka šīs saistības ir pietiekamas, lai novērstu paziņotā darījuma radītās konkurences problēmas gan Beļģijā, gan Francijā šādu iemeslu dēļ:
- *Distrigaz* akciju pārdošana, *GDF* piederošo *SPE* akciju pārdošana, *Cofathec Coriance*, kā arī *Cofathec Service* siltumtīklu akciju pārdošana novērš pušu darbības pārklāšanos visos tirgos, kur tā radīja konkurences problēmas. Tās arī atrisina vertikālās tirgus piekļuves ierobežošanas problēmas starp gāzes un elektroenerģijas tirgiem,
 - pušu kontroles zaudēšana pār *Fluxys s.a.* un koriģējošie pasākumi attiecībā uz gāzes infrastruktūru Beļģijā un Francijā ir pietiekami pasākumi, lai samazinātu šķēršļus ienākšanai tirgū tiktāl, ka ir iespējams izvērst efektīvu konkurenci.

D. SECINĀJUMS

- (29) Paziņotā koncentrācija būtiski ierobežotu konkurenci vairākos tirgos. Pušu grozītās saistības, kas tika ierosinātas 2006. gada 13. oktobrī, ir pietiekamas, lai novērstu konstatētās konkurences problēmas. Šā iemesla dēļ lēmumā tiek konstatēts, ka ar nosacījumu, ka tiek ievērotas saistības, kuras puses ierosināja 2006. gada 13. oktobrī un kuras tika atkārtoti paustas 2006. gada 6. novembrī, koncentrācija ir saderīga ar kopējo tirgu.
- (30) Tādējādi paziņotais darījums ar šo Komisijas lēmumu tiek atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu un EEZ līguma darbību, piemērojot Apvienošanās regulas 8. panta 2. punktu.